UUTISET

Ratojen ei ole tarkoituskaan olla kannattavia. Ne ovat käytännössä voittoa tuottamattomia yhteisöjä. Aika hyvin menee silloin, kun radat yltävät nollatulokseen. **TOIMITUSJOHTAJA PEKKA SOINI, SUOMEN HIPPOS**

PTT:N TALOUSTUTKA

Elvytyksen paluu

Kevään ja kesän aikana elvytys on tehnyt voimalla paluun talouspoliittiseen keskusteluun, kun säästöpolitiikka taas on joutunut kyseenalaiseksi.

Finanssikriisin alkunäytöksessä vuonna 2009 elvytys oli suuressa roolissa ja elvytyspaketteja kasattiin lähes joka maassa. Elvytyksen uskottiin kantavan talouden pahimman kriisin yli. Suomessakin hallitus todisteli pakettinsa olevan Euroopan suurimpia.

Suunta kuitenkin kääntyi hyvin nopeasti. Talouden lamaantuminen lisäsi kaikissa maissa julkisia menoja ja vähensi tuloja. Julkisen talouden alijäämät revähtivät ja julkisen velan taakka alkoi kasvaa nopeasti.

Jo ennestään heikossa kunnossa olevat maat joutuivat nopeasti ongelmiin rahoitusmarkkinoilla. Euroopan ”ongelmamaiden” valtionlainojen korot lähtivätkin nousuun vuoden 2010 aikana.

Euroopassa elvytyksen tilalle talouspolitiikassa tuli austerity, säästöpolitiikka.

Ensinnäkin säästöpolitiikka nähtiin välttämättömänä pakkona. Rahoitusmarkkinat eivät olleet enää halukkaita rahoittamaan kriisimaiden velkaantumista.

Mutta säästöpolitiikka nähtiin myös talouskasvulle välttämättömänä. Taloustieteellinen tutkimus näytti osoittavan, että korkealla julkisella velalla on erittäin haitallinen vaikutus talouskasvuun.

Säästöpolitiikka on kuitenkin menettänyt vakavasti uskottavuutta kuluvan vuoden aikana. Näyttö julkisen velan haitallisuudesta talouskasvulle on osoittautunut aikaisempaa käsitystä selvästi heikommaksi. Säästöpolitiikalla ei ole onnistuttu Euroopassa kääntämään velkaa laskuun. Lisäksi elvytystä koko ajan harjoittanut Yhdysvallat on selvinnyt finanssikriisistä selvästi Eurooppaa paremmin.

Kannattaisiko meidän siis uudestaan kääntää kelkka ja aloittaa elvytys?

Valitettavasti Suomi on pieni avotalous, jolla ei ole omaa valuuttaa ja keskuspankkia. Näillä tekijöillä on vaikutusta sekä elvytyksen tehoon että elvytysmahdollisuuksiin.

Pienessä avotaloudessa suurempi osa elvytyksestä valuu väistämättä ulkomaille kuin Yhdysvaltojen kaltaisessa suuressa taloudessa. Lisäksi pienen, yhteisvaluutassa mukana olevan maan kyky selvitä veloistaan asetetaan rahoitusmarkkinoilla nopeammin kyseenalaiseksi.

Suomessa poliitikkojen keskuudessa onkin saanut kannatusta niin sanottu täsmäelvytys. Käytetään vain vähän rahaa, mutta tehokkaisiin kohteisiin. Todellisuudessa muutaman sadan miljoonan elvytyksellä ei ole kuitenkaan mitään vaikutusta talouskehitykseen, oli elvytys miten tarkkaan kohdistettua tahansa.

Jotta elvytyksellä olisi vaikutusta, täytyisi sen koon olla prosentteja suhteessa bruttokansantuotteeseen. Obaman vuoden 2009 elvytys oli noin kuusi prosenttia suhteessa BKT:een.

Prosentti Suomen BKT:sta on noin kaksi miljardia. Näin suuriin elvytyspaketteihin Suomessa tuskin on uskallusta. Kieltämättä se olisi myös riskialtista pienelle yhteisvaluutassa olevalle avotaloudelle.

Euroalueen laajuisessa isossa elvytyksessä sen sijaan olisi periaatteessa järkeä ja sille olisi tarvetta. Tehokkaan elvytyksen eurotasolla estävät kuitenkin talouspolitiikan koordinaation heikkous ja yhteisvastuullisten eurovelkakirjojen puute. Epäyhtenäinen euroalue, jossa osalla maista on helposti ongelmia saada rahoitusta markkinoilta, ei pysty vaikuttavaa elvytystä toteuttamaan.

JANNE HUOVARI on PTT:n ekonomisti.

janne.huovari@ptt.fi

Monen raviradan talous kuralla

Hevospelien liikevaihto on kasvanut taantumasta huolimatta. Katsojakato, pelituottojen väheneminen ja kiristynyt verotus ovat raviratojen murheena koko maassa.

KARI LINDHOLM

”Laivakankaan raviradan tulos on kohentunut tänä kesänä mittavien investointien jälkeen”, toteavat raviradan puheenjohtaja Markku Sadinmaa ja raviradan puuhanainen Tanja Posti Torniosta.

TORNIO

Vaikka hevosten määrä on lisääntynyt 1980-luvun aallonpohjan jälkeen, silti ravit vetävät katsojia radoille entistä heikommin. Nettipelien mukanaan tuoma yleisökato ja talouden taantuma näykkivät raviratoja pyörittävien yhdistysten kassoja.

”Ratojen ei ole tarkoituskaan olla kannattavia. Ne ovat käytännössä voittoa tuottamattomia yhteisöjä. Aika hyvin menee silloin, kun radat yltävät nollatulokseen”, sanoo Suomen Hippoksen toimitusjohtaja **Pekka Soini**.

Kehittäminen on tepsinyt

Torniolainen raviväki huolestui, kun alueen ravirata Laivakangas yskähteli pitkään jatkuneen yleisökadon kourissa.

”Totesimme, että jotakin pitää tehdä, ennen kuin toiminta loppuu kokonaan”, kertoo Laivakangasta pyörittävän Länsi-Lapin Hevosystävät ry:n puheenjohtaja **Markku Sadinmaa** Torniosta.

Hevosystävät ovat kehittäneet Laivakangasta lähes 500 000 eurolla. Kavioura kunnostettiin perusteellisesti, lisäksi radalle rakennettiin uusi huolto- ja kahvilarakennus. Katsomoakin on remontoitu.

Yleisö on jo huomannut talkooväen radan hyväksi tekemät ponnistelut.

”Kävijämäärät ovat nousseet tänä kesänä neljänneksellä. Ravintolamyynti on kasvanut noin 30–40 prosentilla viime vuoteen verrattuna, vaikka kausi on vasta puolivälissä.”

”Hippos toimii hevosväkeä varten”

Hippoksen valtuuskuntaan kuuluva Sadinmaa kritisoi yhdistyksen toimintaa ja sanoo homman olevan ”haihattelua”.

”Hippos maalailee raviurheiluun kauniita strategioita vuoteen 2017, vaikka radat painivat vakavissa ongelmissa. Missä ne ravit sitten ajetaan, jos radat kaatuvat?”

Hän muistuttaa, että toimintaansa kehittäviä ratoja on luvattu tukea. Laivakankaalla Hippoksen tukieuroja ei ole vielä näkynyt.

”Ei ole saatu kuin keppiä. Ravipäivien määrä on pudonnut 15:stä kahdeksaan. Toto 75 -päiväkin on yhä lainassa Rovaniemellä”, Sadinmaa pahoittelee.

”Investointien tukemiseen rahaa on varattuna melko vähän. Ravipalkintoja maksetaan tänä vuonna reilu 20 miljoonaa, parin miljoonan euron vaje tuntuu etenkin arkiraveissa”, Soini toteaa.

Soini myöntää, että Hippoksen ja sen tytäryhtiöiden pitää toimia entistä tehokkaammin. Sitä kautta raviurheiluun saadaan siirrettyä rahaa nykyistä enemmän.

”Yksittäiset radat ajattelevat omaa aluettansa ja rataansa. Radan intressi ei ole välttämättä sama kuin hevosväen intressi. Meidän toimintamme on suunnattu hevosväkeä varten.”

Yle-uutisten tekemän selvityksen mukaan Suomen 43 Toto-raviradasta vain kaksi teki positiivisen tilinpäätöksen vuonna 2011: Teivon rata Kuninkuusravien ja Forssan Pilvenmäki yrityssaneerauksen takia.

Uutta ajattelua tarvitaan

Torniolaiset puuhaavat Laivakankaalle myös uutta toimintaa, sillä kalliit tilat seisovat tyhjillään 330 päivänä vuodesta.

”Katsomo on liian suuri nykyisille katsojamäärille. Pelkkä sähkö ja lämmitys maksavat 25 000 euroa vuodessa.”

Tornion seudulla liikkuu vuosittain 3,5 miljoonaa ihmistä, pääosin Haaparannan Ikean vetäminä.

Siitä riittäisi kävijöitä myös Laivakankaalle.

”Täällä on hyvä järjestää konsertteja, kokouksia ja kilpailuja. Laivakangas muuntautuu jatkossa tapahtumien areenaksi”, Sadinmaa maalailee.

Soinin mielestä raviratojen kannattaisi miettiä profiloitumista laajemminkin.

”Ajavatko kaikki edelleen talvella, vai pitäisikö talviratojen määrää vähentää ja sitä kautta hakea toimintaan uutta tehokkuutta.”

KARI LINDHOLM

LUVUT

Elinkeino ja harrastus

Hevosia on Suomessa yhteensä 74 100.
Hevostalleja on noin 16 000.
Hevoset työllistävät 15 000–16 000 henkilöä.
Raveissa kävi viime vuonna 718 000 katsojaa.
Ravipelejä pelattiin 249 miljoonalla eurolla.
Raviurheilun nuorisotoiminnassa on mukana 3 000 lasta tai nuorta.
Ratsastuksella on 160 000 harrastajaa.

Totopotti kasvoi taantumasta huolimatta

Hevospeleistä viime vuonna kertyneestä 249,1 miljoonan euron potista Fintoto ja Suomen Hippos saivat yhteensä noin 51 miljoonaa euroa eli 23 prosenttia. Hevospelien vaihto kasvoi 1,4 miljoonaa euroa.

Vaihto on yli kaksinkertaistunut 1990-luvun lamavuosien jälkeen. Pelimyynti on kasvanut koko 2000-luvun.

”Näkymät ovat ihan hyvät, olemme pari prosenttia plussalla tänä vuonna”, kertoo Suomen Hippoksen toimitusjohtaja **Pekka Soini**.

Pelaajille palautettiin viime vuonna 181 miljoonaa euroa eli 73 prosenttia, maa- ja metsätalousministeriölle 2,5 miljoonaa, valtiolle arpajaisverona 8,2 miljoonaa sekä peliasiamiehille noin 6 miljoonaa euroa.

Nettipelien osuus hevospelimyynnistä oli runsaat 130 miljoonaa euroa eli yli puolet vaihdosta.

Lähdöt vähenivät, vaihto kasvoi

Totopäivien ja -lähtöjen määrä on kutistunut vuodesta 2011 vuoteen 2012 noin viidellä prosentilla.

Samalla paikallisravien määrä kasvoi peräti 20 prosentilla.

Yleisömäärä radoilla väheni 1,6 prosentilla.

Fintoto on kahdessa vuodessa kasvattanut peruspelivaihtoaan noin 7,4 miljoonaa euroa. Lisäksi se otti haltuunsa V-pelitoiminnan, jonka liikevaihto oli 48,9 miljoonaa euroa.

Arpajaislain muutoksen myötä arpajaisvero nousi 9,5 prosentista 12 prosenttiin. Korotuksen vaikutus oli 1,7 miljoonaa euroa vuonna 2012.

”Myös arvonlisäveron yhden prosenttiyksikön korotus tuntuu, sillä kilpailutoiminta ei ole arvonlisäverollista”, Soini sanoo.

”Toiminnan kulut pitää maksaa täysimääräisenä, kun alvia ei voi vähentää.”

Radoille 34 miljoonaa

Raviradat saivat Hippokselta viime vuonna 30,4 miljoonaa euroa. Nousua edellisvuoteen oli 0,7 miljoonaa euroa eli kaksi prosenttia.

Palkintoja raviradat maksoivat 20,2 miljoonaa euroa, joka oli 1,1 miljoonaa euroa eli kuusi prosenttia edellisvuotta enemmän.

Fintoton liikevaihto nousi edellisvuoden 204,9 miljoonasta eurosta 249,8 miljoonaan euroon eli 22 prosentilla. Yhtiön koko osakekannan omistaa Suomen Hippos ry.

KARI LINDHOLM

TALOUDESTA LYHYESTI

EK ehdottaa kokoavaa tulosopua

Elinkeinoelämän keskusliitto haluaa keskustella kokoavasta työmarkkinaratkaisusta palkansaajien ja hallituksen kanssa. Palkkojen lisäksi neuvoteltaisiin työurien pidentämisestä ja työeläkemaksuista.

Toimitusjohtaja **Jyri Häkämies** sanoo, että liittokierros on EK:n virallinen kanta. Talous on heikentynyt, joten ratkaisua pitää hakea yhdessä.

Osuuspankkeja yhteen Hämeessä

Etelä-Hämeessä neljä osuuspankkia yhdistyy alueelliseksi pankiksi ensi vuoden alusta. Hauhon, Hämeenlinnan ja Lopen osuuspankit liittyvät Riihimäen seudun osuuspankkiin.

Neljän osuuspankin hallintoelimet päättivät fuusiosta torstai-iltana. Janakkalan osuuspankki jatkaa toimialueen keskellä. Määräenemmistöstä uupui siellä yksi ääni.

Uudella osuuspankilla on liki 2,5 miljardin euron liiketoiminta, 25 prosentin vakavaraisuus sekä 87 000 asiakasta. Pääkonttori sijoittuu Hämeenlinnaan ja kotipaikka Riihimäelle.

Fiskarsin tulos kolmannekseen

Fiskars teki huhti–kesäkuussa alle 36 miljoonaa euroa voittoa ennen veroja. Vuotta aiemmin voittoa kertyi 116 miljoonaa. Yhtiön liikevaihto kasvoi vuoden takaisesta.

Toimitusjohtaja **Kari Kauniskangas** sanoo puutarha- ja keittiövälineiden kaupan vauhdittuneen toisella vuosineljänneksellä. Alkuvuosi oli heikko.

Korealaistelakka selvinnee

Eteläkorealaisen STX Groupin konkurssiuhka väistyy toistaiseksi. Telakka saa luotottajapankeiltaan 1,2 miljardin euron rahoituksen. Velkoja muutetaan osakkeiksi 470 miljoonan euron edestä.

STX Finlandin varatoimitusjohtaja **Timo Suistio** ei osaa sanoa Turun Sanomien haastattelussa, miten rahoitus vaikuttaa Turun ja Rauman telakoilla. Emoyhtiö välttänee konkurssiuhan.

Viisikymppisellä paras työkyky

Työkyky ja tuottavuus ovat parhaimmillaan noin viisikymppisillä, väittää saksalaistutkimus. Tutkimuksessa selvitettiin, miten eri-ikäiset työntekijät tuottavat rahaa työnantajalleen.

Tuloksen mukaan vielä 60-vuotiaat tuottavat yhtä hyvin kuin 40-vuotiaat.

Työturvallisuuskeskus TTK:n mukaan fyysinen työ heikentää työkykyä enemmän kuin muut työt.

MT

Perheasuntojen vuokrat laskevat, yksiöistä pyynnöt ovat edelleen kovia

Huono taloustilanne heijastuu perheasuntojen ja arvoasuntojen vuokrissa, muttei juuri yksiöissä. Keväällä vuokrat kallistuivat enää prosentin.

Vuokra-asumisessa kysyntä ja tarjonta ovat tasapainottumassa, mikä rauhoittaa markkinoita. Nyt pysytään vanhoissa asunnoissa. Työn perässä ei muuteta.

Inflaatio hidastaa vuokrien nousua

Vuodessa vapaarahoitteisten asuntojen vuokrat nousivat liki neljä prosenttia koko maassa. Maan keskivuokra ylittää 12 euroa. Öljyn ja kiinteistönhuollon kovat hinnat luovat painetta vastikkeisiin ja vuokriin.

Yliaktuaari **Martti Korhonen** Tilastokeskuksesta uskoo inflaation hidastumisen piakkoin näkyvän vuokratasossa. Vuokrat ovat nousseet palkkojen tahdissa.

”Asuntoja on hyvin saatavilla eikä huutokauppaa näytöillä käydä”, toimitusjohtaja **Timo Metsola** Vuokraturvasta sanoo.

Suurissa asunnoissa on vuokralaisten markkinat niin, että perheet ehtivät katsella vaihtoehtoja. Tarjouksiakin vuokrista tehdään.

Arvoasuntojen vuokrat ovat romahtaneet. Ne jäävät jopa puoleen viiden vuoden takaisesta, kun uusia vuokrasopimuksia sovitaan.

”Vuokranantajien on vaikeaa sopeutua uuteen markkinatilanteeseen”, toiminnanjohtaja **Mia Koro-Kanerva** myöntää.

Suuri osa vuokranantajista on yhden tai kahden asunnon vuokraajia. Koro-Kanerva neuvoo heitä tarkastamaan etenkin vuokralaisen maksukyvyn.

Oulu päihittää Helsingin tuotossa

Pienistä asunnoista on pulaa maan kaikissa kasvukeskuksissa. Niitä tarjotaan paremmin kuin vuosi sitten. Vuokrat ovat yhä kovia.

Helsingissä yksiöitä vuokrataan yli 20 euron neliöhinnalla. Oulussa vuokraneliö maksaa keskimäärin 14 euroa ja koko maassa 13 euroa.

Opiskelijoita Metsola neuvoo etsimään vuokra-asuntoa viimeistään elokuun alussa. Mahdollisuuksia on. Työssä käyvät eivät nyt juuri kilpaile asunnoista.

Espoosta löytyy pieni yksiö 600 eurolla ja Helsingistä liki tonnilla. Metro ei vielä aja Espooseen. Itä-Helsingin vuokrat ylittävät Espoon hinnat.

Tampere kirii vuokrissa pääkaupunkiseutua kiinni. Lahti on nousussa, sillä oikorata liittää sitä etelään. Oulussa voi omistusasua ja vuokrata edullisesti.

”Oulussa kaavoitetaan ja toimitaan eri lailla kuin muualla maassa”, Koro-Koivisto selittää.

Vuokratuotto on Oulussa silti parempi kuin ydin-Helsingissä.

Etelässä asunnon osto on kallista. Asunnon arvonnousu tasoittaa eroja.

Oulussa asuntoja on hyvin tarjolla, kun teollisuus vähentää väkeä. Viime vuonna vuokrat nousivat eniten Jyväskylässä, Rovaniemellä ja Seinäjoella.

JUHANI VIITALA

Keskimääräiset asuntojen vuokrat ja niiden nousu

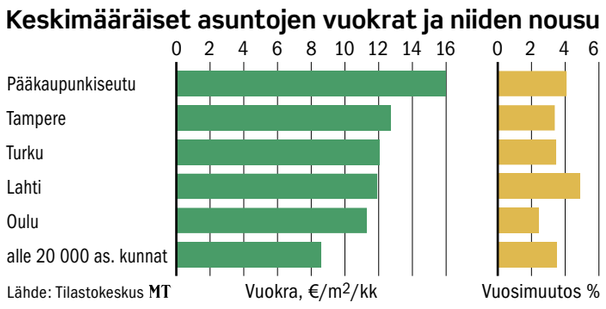

Lähde: Tilastokeskus MT

KARI SALONEN

Opiskelijoilla on nyt aiempaa paremmat mahdollisuudet löytää vuokra-asunto, kun työn perässä muuttaminen on vähentynyt.